

Гнесь О. М., студентка магістратури (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

На цей момент розвиток ринкових відносин в Україні висуває нові вимоги до більш якісного рівня управління підприємством. Це стосується усіх самостійно господарюючих суб'єктів господарювання. Потрібна нова концепція управління підприємствами, яка зможе більш адекватно показати зміни, які відбуваються в економіці. Такою новою концепцією для української економіки і насамперед підприємств є стратегічне управління, основу якого складає стратегічне планування.

Як показує іноземний досвід управління підприємствами, стратегічне планування дає не лише чітке бачення стану в якому знаходиться підприємство, але й чітке бачення майбутнього, з всіма можливими перешкодами, які чекатимуть на підприємство в майбутньому.

Процес стратегічного планування посідає центральне місце в системі стратегічного управління. Переважна більшість західних фірм використовують стратегічне планування для того, щоб змінити себе на краще, вийти з безнадійних ситуацій, які сформувались зовні та всередині підприємства.

На даний момент вчені створили цілісну систему стратегічного планування, найбільш істотними з наукових досліджень є праці В. Бабича, Д. Богині, В. Єфремова, І. Лукінова, Л. Мельника, В. Пономаренка, С. Попова, О. Тридіда, З. Шершневої, Л. Шевчук, Р. Акоффа, І. Ансоффа, Д. Хассі, П. Друкера. Також теоретичну основу дослідження стратегічного планування заклали багато зарубіжних та вітчизняних науковців, а саме Мінцберг Г., Мескон М., Альберт М., Хедоурі Ф., Оборська С. В., Шершова З. Є., Василенко В. О., Шегда А. В. та інші. Проте багато теоретичних та практичних питань у цій області знань на даний момент ще є не вирішеними.

Стратегічне планування – це одна з головних функцій стратегічного управління, яка являє собою процес прийняття управлінських рішень щодо стратегічного передбачення розподілу ресурсів на підприємстві, адаптацію підприємства до умов зовнішнього середовища. По суті, це процес створення і практичної реалізації генеральної програми дій підприємства.

Міжнародний досвід демонструє, що планування дає багато переваг в господарській діяльності підприємств. По-перше, планування заохочує керівників постійно мислити перспективно. По-друге, воно веде до більш чіткої координації зусиль підприємством. По-третє, воно веде до встановлення показників діяльності з метою подальшого контролю.

Процес планування є системою, функціонування якої пов'язане із систематичним аналізом зовнішнього середовища і гнучким реагуванням на зміну зовнішніх умов функціонування підприємства.

Виділяють такі основні етапи стратегічного планування такі як :

Етап 1. Забезпечення відповідною інформацією стратегічне планування. Полягає в підборі, класифікації та підготовці відповідної до використання інформації щодо розроблення стратегії.

Етап 2. Процес визначення місії і цілей організації.

Етап 3. Процес вибору методів для аналізу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища організації.

Етап 4. Аналіз і оцінка факторів зовнішнього середовища організації.

Етап 5. Аналіз і оцінка факторів внутрішнього середовища організації.

Етап 6. Виконання розрахунків, проектних розробок, для того щоб підприємство могло ефективно працювати і займати міцні позиції на ринку.

Етап 7. Формуються можливі варіанти стратегій.

Етап 8. Вибирається найоптимальніша стратегія.

Етап 9. Оцінка даної стратегії. Полягає у з'ясуванні її відповідності місії та цілям організації.

Таким чином, стратегічне планування визначає, чого і коли прагне досягнути організація. Але стратегічне планування не є вирішенням всіх проблем для підприємств, концепція стратегічного планування ще знаходиться в стадії становлення і тому для забезпечення успіху діяльності підприємства потребує вмілого використання її з урахуванням специфіки зовнішніх умов.

Основна перевага стратегічного планування полягає в більшому ступені обґрунтованості планових показників, в більшій вірогідності реалізації запланованих сценаріїв розвитку подій. Процес планування створює перехід у майбутнє організації і використовується для переходу організації від того, де вона знаходиться на даний момент, до того, якою вона хоче бути і як їй цього досягти. Також заохочує керівників усіх рівнів мислити стратегічно і більш перспективно.

Але поряд з перевагами стратегічне планування має і свої недоліки. Стратегічне планування не дає детального опису майбутнього. Його результат – це опис стану, до якого має прагнути фірма в майбутньому, яку позицію повинна займати на ринку, щоб забезпечити собі конкурентоспроможність тощо. Стратегічне планування, як будь-який інший процес має і свої проблеми. Найбільш важливими серед них є:

1. Складність і сама невизначеність економічного середовища в країні.

2. Низька кваліфікація керівників і персоналу на підприємствах.

3. Небажання змінювати звичну стратегію і створювати щось нове.

4. Витрати на планування. Деякі підприємства не готові викласти кошти або просто їх не мають.

5. Нестабільність діяльності самих підприємств.

Отже, стратегічне планування – це процес планування від майбутнього до теперішнього часу виходячи з поставлених цілей діяльності підприємства. Такий тип планування надає підприємству найважливіші переваги, які допомагають підприємству вийти на достатньо високий рівень розвитку.

На мій погляд, саме стратегічне планування може стати тим, завдяки чому багато українських підприємств зможуть стабілізувати свою діяльність і одержати необхідний імпульс для подальшого розвитку.

Але при цьому потрібно не забувати, що складаючи такий план потрібно до цього віднестися з найбільшою ретельністю. План має бути гнучким до змін і не тільки. Потрібно зважати на всі наслідки, які можуть виникнути в майбутньому. Також потрібно пам'ятати, що будь-яка стратегія бажає тактичних дій. Тому складання такого типу плану, має сенс тоді, коли план дійсно реалізується, а не залишиться просто на папері.

1. Блонська В. І., Ботвінова А. Є. Проблеми розвитку стратегічного планування на вітчизняних підприємствах // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук. -техніч. праць. – 2006. – Вип. 16. 6. – С. 156-160.
2. Стратегічне планування діяльності підприємства: дис... канд. екон. наук: 08. 06. 01 / Харківський національний економічний ун-т. - Х., 2004. Режим доступу: <http://lib.ua-gu.net/diss/cont/28206.html>
3. Белявцев М. І. Маркетинговий менеджмент: Навч. посібник/ Підзаг. ред. Белявцева М. І., Воробйова В. Н. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 407 с